



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

28 בינואר 2008

362

כ"א בשבט התשס"ח

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 86), התשס"ח-2008 370

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 86), התשס"ח-2008

- תיקון סעיף 1 1. בפקודת התעבורה¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 1 –
- (1) אחרי ההגדרה "דרך" יבוא:
- "התליה", של רישיון נהיגה – פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה עד להתקיימותו של תנאי שציינה רשות הרישוי בהחלטת ההתליה";
- (2) במקום ההגדרה "עבירת קנס" יבוא:
- "עבירת קנס" – עבירת תעבורה שהוכרזה כעבירת קנס בצו לפי סעיף 30(א);
- תיקון כותרת פרק חמישי 2. בפרק חמישי לפקודה, בכותרת, במקום "וברירות קנס" יבוא "ועבירות קנס".
- תיקון סעיף 29 3. בסעיף 29 לפקודה –
- (1) בכותרת השוליים, במקום "ברירת קנס" יבוא "עבירת קנס";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום "בנסיבות מחמירות" יבוא "וכי התקיימו נסיבות מחמירות הקשורות באותו אדם או בביצוע העבירה".

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק, ולהפנות בהגדרה שבסעיף 1 לפקודה, לסעיף 30 האמור (ר' בהרחבה דברי הסבר לסעיף 4(2) להצעת החוק).

סעיף 2 כותרת הפרק החמישי לפקודה היא "מעצר וברירות קנס". המונח "ברירת קנס" משמעותו, על פי חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי), הזמנה לדין שבה ניתנת לנאשם הבחירה לשלם קנס בסכום הנקוב בהזמנה ולא להישפט. ואולם עבירות הקנס לפי הפקודה אינן ברירות קנס, כי אם ברירות משפט כמובן בחוק סדר הדין הפלילי: לנאשם ניתנת הודעת תשלום קנס, וניתנת לו הזכות לבקש להישפט לפני בית משפט. מוצע על כן לתקן את כותרת הפרק כך שתשתמש במונח "עבירות קנס" שהוא המונח המשמש בגוף הפרק.

סעיף 3 אחת הבעיות המרכזיות בתחום הבטיחות בדרכים היא תופעה של נהגים המבצעים עבירות רבות מאוד, או חוזרים שוב ושוב על עבירה חמורה מסוימת.

סעיף 29 לפקודה מציב מסגרת חוקית שלפיה ניתן לקבוע נסיבות מחמירות שבהן מבצע עבירה שהיא עבירת קנס לא יקבל דוח ברירת משפט כי אם יועמד לדין.

מוצע לקבוע כי נסיבות מחמירות לענין זה יכולות להיות לא רק נסיבות ביצוע העבירה אלא גם נסיבות של

סעיף 1 להגדרה "התליה" של רישיון נהיגה – רשות הרישוי מוסמכת להתלות רישיונות נהיגה של נהגים שלא צייתו לזימוןם להתייצב לפנייה או שלא קיימו החלטות שנתנה, כך למשל בסעיף 52 לפקודת התעבורה (להלן – הפקודה), או בתקנות 215 ו-551(ה) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן – התקנות); התליית הרישיון לפי הוראות אלה תקפה עד אשר יתייצבו הנהגים כפי שזומנו או עד שיקיימו אחר החלטות רשות הרישוי. בהעדר הגדרה בפקודה למונח התליה, לא ברור מה מעמד הרישיונות שהותלו. מוצע על כן לקבוע שהתליה היא פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה כל עוד לא התקיים התנאי שנקבע להפסקתה. מכאן נובע כי על התליה חלים כל הדינים החלים על פסילת רישיון, ובראשם האיסור לנהוג, לרבות הסנקציות הקיימות בדין על נהיגה בזמן פסילה, למשל לפי סעיף 66 והתוספות השלישית והשביעית לפקודה או לפי סעיף 37(3) לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

להגדרה "עבירת קנס" – עבירת קנס מוגדרת כיום בסעיף 1 לפקודה כ"עבירה על פקודה זו או על תקנה, לרבות חוק עזר, שהותקנה לפיה ואשר שר התחבורה, בהסכמת שר המשפטים, הכריז עליה בצו שפורסם ברשומות, שהיא עבירת קנס". מוצע לעגן את סמכות קביעת עבירת הקנס בסעיף 30 לפקודה, בשינויים המוצעים בסעיף 4 להצעת

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "עבירת קנס";

(2) האמור בו יסומן "(ב)" ולפניו יבוא:

"(א) שר התחבורה והבטיחות בדרכים, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להכריז, בצו שיפורסם ברשומות, על עבירת תעבורה כעל עבירת קנס; הוראות סעיף 221(ד) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982², לא יחולו לעניין הכרזה על עבירת קנס לפי סעיף קטן זה:"

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) נעברה ברכב עבירת קנס ובעל הרכב, או מי שהוכח כי נמסרה לו החזקה ברכב לפי סעיף 227, הוא תאגיד, יהא שיעור הקנס בשל עבירת הקנס גבוה פי עשרה מן השיעור שנקבע לאותה עבירה בצו לפי סעיף קטן (ב). אלא אם כן האחריות אינה חלה על תאגיד כאמור, לפי הוראות סעיף 227."

5. בסעיף 42 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) נפסל אדם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה ונוסף על כך הופעלה נגדו פסילה על תנאי שהוטלה עליו במשפט קודם, תהיה הפסילה שהוטלה מצטברת לפסילה על תנאי שהופעלה כאמור, ואולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות כי שתי תקופות הפסילה, כולן או חלקן, יהיו חופפות."

ד ב ר י ה ס ב ר

של העבירה מאחר שההרשעה אינה נרשמת לחובתו במרשם הפלילי, והוא אינו מקבל נקודות בגינה.

מוצע ליצור תמריץ לתאגידיים לדאוג להסבת הרוח על שם הנהג בפועל, על ידי העלאה משמעותית של הקנס, כל עוד לא הוסב הרוח על שם הנהג. יודגש כי מרגע שיוסב הרוח על שם נהג, יחזור הקנס לעמוד על הסכום המקורי הקבוע לאותה העבירה בצו התעבורה (עבירות קנס). התשס"ב-2002.

סעיף 5 בתי המשפט לתעבורה, הגוזרים את דינו של נאשם שהרשיעו, עשויים לא אחת להורות על הפעלתו של עונש פסילה על תנאי שתלוי ועומד נגד הנאשם; הניסיון מלמד שלעיתים מזומנות הם קובעים כי ריצוי פסילה זו יהיה חופף לפסילה נפרדת שהם מטילים בגין העבירה הנדונה לפנייהם. יצוין כי הכלל הקבוע בסעיף 42 לפקודה לגבי פסילה שמטיל בית המשפט על אדם שכבר תלויות נגדו פסילות אחרות מבית המשפט הוא, שהן מצטברות.

נראה כי הפעלת הפסילה על תנאי בחופף לפסילה החדשה מרוקנת מתוכן את הפסילה על תנאי ומבטלת את כוח ההרתעה שלשמה ניתנה, שכן העונש איננו חמור יותר עם הפעלת הפסילה על תנאי מאשר בלעדיה.

לפיכך מוצע לקבוע כי פסילה על תנאי המופעלת נגד אדם, תהיה מצטברת לכל פסילה אחרת, אלא אם כן מתקיימות נסיבות מיוחדות שיפורטו בגזר הדין.

במצע העבירה; המטרה היא לאפשר העמדה לדין של עבריינים חוזרים וחשיפתם לסמכויות ענישה של בית המשפט השוקל, בין היתר, את עברו התעבורתי של הנהג.

סעיף 4 לפסקה (2)

לפי המצב החוקי הקיים, נדרשים אישורים של שתי ועדות בכנסת כדי לאכוף עבירת תעבורה כעבירה של ברירת משפט, דבר הגורם לסרבול רב. לפי סעיף 221 לחוק סדר הדין הפלילי, ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת היא המוסמכת לאשר קביעתה של עבירה כעבירת ברירת משפט. לשם קביעת גובה הקנס נדרש אישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לפי סעיף 21(א) לחוק יסוד: הכנסת וסעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. לנוכח הספקות וחילוקי דעות באשר למהות המצויה בתחום סמכותה של כל ועדה, וההליך המסורבל, מוצע לאחד את ההליך כולו בוועדת הכלכלה של הכנסת, האמונה על הטיפול בכל החקיקה בתחום התחבורה והבטיחות בדרכים.

לפסקה (3)

במצבים שבהם בוצעה עבירת תעבורה ולא ידועה זהותו של הנהג המבצע, דבר המאפיין עבירות הנאכפות באופן אלקטרוני ועבירות חניה, קובע סעיף 227 לפקודה חוקת אחריות לביצוע העבירה של בעל הרכב הרשום, אלא אם כן הודיע בעל הרכב מי נהג ברכב במועד העבירה. ואולם כאשר הרכב רשום על שם תאגיד, אם לא מוסב הרוח על שם הנהג, הנהג חומק מלשאת במלוא התוצאות

² ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

- תיקון סעיף 57א 6. בסעיף 57א(א) לפקודה –
- (1) בפסקה (2), במקום "בחלק א' לתוספת השביעית" יבוא "בתוספת השביעית, או כי בשל עבירה כאמור שעבר נהג נגרמה תאונת דרכים שבה נהרג אדם או נחבל, או ניזוק רכוש";
- (2) בפסקה (3), בסופה יבוא "למעט עבירה של אי ציות לרמזור באור אדום".
- תיקון סעיף 57ג 7. בסעיף 57 לפקודה –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת השביעית" יבוא "בעבירת תעבורה" והמילים "ובלבד שהעבירה אינה עבירת קנס" – יימחקו;
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) הורשע אדם בעבירה של אי ציות לרמזור באור אדום, שנעברה ברכב, והתקיימו נסיבות מחמירות כמשמעותן בסעיף 29, ייתן בית המשפט, בנוסף לכל עונש אחר, צו איסור שימוש ברכב לתקופה שלא תפחת מ-60 ימים, ואולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בגזר הדין, ליתן צו איסור שימוש לתקופה קצרה יותר שיקבע."
- תיקון סעיף 57ד 8. בסעיף 57 לפקודה –
- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "ופינוי הרכב";

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 6** בחוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 66), התשס"ה-2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 456), הוסדרה מחדש הסמכות לאיסור על שימוש ברכב, בין היתר לעניין החובה להעמיד את הרכב שנאסר בשימוש, במגרש שיועד לכך. ממועד חקיקתו של החוק האמור נאסר השימוש בכ-20,000 כלי רכב בהחלטה מינהלית. לקחי פעילות זו העלו צורך בכמה שינויים בפקודה לגבי הטלת איסור שימוש, כמפורט להלן:
1. לפי הדין הקיים, ניתן לאסור שימוש ברכב אם נהגו עבר עבירה של הובלת מטען כך שמשקלו הכולל של הרכב עולה על המותר או שעבר עבירה המנויה בחלק א' לתוספת השביעית, שבוצעה לעיני השוטר. התוצאה היא שלא ניתן לאסור שימוש ברכב אם ביצועה של עבירה כאמור התגלה אגב חקירת תאונת דרכים. מוצע לתקן זאת ולהרחיב את הסמכות לאסור שימוש ברכב גם לגבי עבירות כאמור, שהתגלו למשטרה אגב חקירת תאונה. (לענין תיקון ההפניה לתוספת השביעית ר' דברי הסבר לסעיף 9 להצעת החוק).
2. לפי הדין הקיים, לא ניתן לאסור שימוש ברכב בשל עבירה שהוכרזה עבירת קנס. משמעותה של הוראה זו היא הגבלת שיקול דעתו של שר התחבורה והבטיחות בדרכים לגבי תוכנה של התוספת השביעית כך שאין הוא יכול לכלול בה עבירות קנס. הגבלה זו מוצדקת לגבי רוב המקרים שכן ככלל, העבירות המסוכנות המצדיקות איסור מינהלי על שימוש ברכב אינן עבירות קנס; חריג לכך הוא העבירה של אי ציות לרמזור באור אדום שהיא עבירה מסוכנת אך מטעמים מעשיים של יעילות האכיפה
- הוחלט לקבועה כעבירת קנס. לפיכך, מוצע לקבוע, כי ניתן יהיה לקבוע איסור שימוש מינהלי ברכב בעבירת אי ציות לרמזור אדום, גם בנסיבות שהיא עבירת קנס.
- סעיף 7 לפסקה (1)**
- לפי הדין הקיים, בית משפט לתעבורה, בגזרו את דינו של נאשם שהרשיע, מוסמך להטיל איסור שימוש ברכב רק אם העבירה שבה הורשע היא עבירה המנויה בתוספת השביעית. מוצע לבטל הגבלה זו ולהשאיר לשיקול דעתו של בית המשפט אם להורות על איסור שימוש ברכב במסגרת העונש המוטל בכל עבירה שהיא, בשים לב למכלול שיקולי הענישה הנהוגים.
- לפסקה (2)**
- מוצע לקבוע כי על ביצוע עבירה של אי ציות לרמזור באור אדום, שבוצעה בנסיבות מחמירות, ושבשלה הועמד הנהג לדין, יוטל עונש חובה, נוסף על כל עונש אחר, של איסור שימוש ברכב לתקופה של 60 ימים לפחות; עם זאת מוצע להסמיך את בית המשפט לקבוע צו איסור שימוש לתקופה קצרה יותר, בנסיבות מיוחדות שיקבע. יובהר כי גם הטלת צו איסור שימוש לפי ההוראה המוצעת כפופה לתנאים הקבועים בסעיף 57ג(ב) ו-57ד(ג) לפקודה.
- סעיף 8** קרוב ל-10% מבעליהם של כלי רכב שנאסר השימוש בהם אינם מוציאים את רכבם מהמגרש בתום התקופה שבה נאסרו בשימוש וממילא גם אינם משלמים את הוצאות העמדת הרכב במגרש ושינועו אליו, אם היה. תופעה זו משבשת את הפעלת הסנקציה של איסור השימוש, שכן עלול להיווצר חסר במקומות

- (2) הרישה עד המילים "עד שישולמו" תסומן "(א)" והסיפה החל במילים "בית המשפט המוסמך" תסומן "(ג)";
- (3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) תמה תקופת איסור השימוש כאמור בסעיף קטן (א), ובעל הרכב לא פינה את הרכב מהמגרש שבו הועמד בתקופה האמורה, רשאי בעל המגרש להוציא את הרכב מהמגרש ולהעמידו במקום שבו מותרת העמדת הרכב, ובלבד ששלח לבעל הרכב דרישה לפנות את הרכב מהמגרש האמור ובעל הרכב לא עשה כן; ההוצאות בשל העמדת הרכב במגרש מעבר לתקופת איסור השימוש ובשל פינויו מהמגרש לפי סעיף קטן זה ישולמו על ידי בעל הרכב; השר לביטחון הפנים, בהסכמת שר התחבורה והבטיחות בדרכים, יקבע את המועד והאופן שבו תישלח דרישה לבעל הרכב לפי סעיף קטן זה, את הפרטים שייכללו בדרישה כאמור, את המועד שבו רשאי בעל המגרש לפנות את הרכב מהמגרש, וכל הוראה אחרת הנדרשת לביצוע הוראות סעיף קטן זה."

תיקון התוספת
השביעית

9. בתוספת השביעית לפקודה –

- (1) בכותרת, במקום "(סעיפים 57 ו-57ג)" יבוא "(סעיף 57א)";
- (2) כותרת המשנה "חלק א" – תימחק;
- (3) חלק ב' – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור המוצע בסעיף 7 להצעת החוק, ולפיו בית המשפט יהיה רשאי להורות על איסור שימוש ברכב בכל עבירות התעבורה, מתייתר חלק ב' לתוספת השביעית, ומוצע לבטלו. בהתאמה מוצע לתקן את ההפניות לסעיפי הפקודה שבכותרת התוספת השביעית (כך שיפנו רק לסעיף 57א) ולבטל את חלוקת התוספת לחלקים.

זוה נוסחו של חלק ב' לתוספת השביעית שמוצע

לבטלו:

"חלק ב'

(1) עבירה לפי תקנה 85(א) לתקנות, לענין הובלת מטען ברכב מסחרי כשהמשקל הכולל של הרכב והמטען המובל בו, עולים על המשקל הכולל המותר לפי רישיון הרכב."

במגרשים, והנוק הכלכלי עלול לגרום לבעלי המגרשים שלא להוסיף ולפעול כנדרש מהם. מוצע על כן לקבוע כי לאחר התראה לבעל הרכב, יהא רשאי בעל המגרש לפנות את הרכב מהמגרש למקום שיבחר ושב מותרת העמדת רכב. במקרה כזה מוצע לקבוע כי הוצאות העמדת הרכב במגרש, מעבר לתקופת איסור השימוש וההוצאות לפינוי הרכב יחולו על בעליו.

סעיף 9 על פי הפקודה כנוסחה היום הסמכות המינהלית להורות על איסור שימוש ברכב, לפי סעיף 57א לפקודה, היא בגין העבירה הקבועה בסעיף 57א(1) – הובלה של מטען במשקל העולה על המותר, ובגין העבירות המנויות בחלק א' לתוספת השביעית. הסמכות השיפוטית להורות על איסור שימוש ברכב, לפי סעיף 57ג לפקודה, היא בעבירות המנויות בשני חלקי התוספת השביעית.

